

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 80 0 П 072041 22 Рев 2
Бања Лука, 11.08.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р.и.в. а.д. С. Б., кога заступа пуномоћник О.А., адвокат из Б., против туженог З.Ђ. из Б., сада на адреси ..., Б., ради исплате, вриједност спора 467.869,00 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 072041 21 Гж 3 од 25.01.2022. године, на сједници вијећа одржаној дана 11.08.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бијељини број 80 0 П 072041 19 П 3 од 05.11.2019. године тужени је обавезан да тужитељу на име главног дуга исплати износ од 431.387,21 КМ, на име редовне уговорене камате износ од 24.446,23 КМ, уговорену законску затезну камату у износу од 12.035,59 КМ и законску затезну камату на износ главног дуга почев од 17.12.2015. године па до исплате, као и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 16.053,38 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бијељини број 80 0 П 072041 21 Гж 3 од 25.01.2022. године жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијени су и захтјеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и захтјев тужитеља одбије или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се тужени обавезе да му исплати: на име главног дуга износ од 431.387,21 КМ, на име редовне уговорене камате износ од 24.446,23 КМ, са уговореном законском затезном каматом у износу од 12.035,59

КМ и законском затезном каматом на износ главног дуга почев од 17.12.2015. године па до исплате.

Током првостепеног поступка, на темељу изведених доказа, је утврђено: да је тужитељ, као давалац кредита, са МКФ Н.Д. Б., као корисником кредита закључио Уговор о дугорочном кредиту број ..., број протокола: ... од 15.04.2013. године, предмет којег уговора је репрограм по постојећим уговорима о кредиту; да је кориснику кредита одобрен дугорочни кредит у износу од 480.000,00 КМ, са роком отплате од 120 мјесеци, по стопи од 11,95% годишње; да је наведени уговор тужени потписао као јемац; да су инструменти обезбјеђења кредита 5 мјеница са мјеничним изјавама, 20 налога за пренос са изјавом о блокади рачуна МКФ Н.Д. Б., 5 мјеница туженог са мјеничном изјавом и 5 мјеница Г.Ђ. са мјеничном изјавом, хипотека уписана у корист тужитеља, као и полиса осигурања у корист банке; да је дана 25.03.2014. године закључен Анекс I уговора о дугорочном кредиту, којим је у члану 1. утврђен укупан дуг у износу од 463.559,16 КМ, те је чланом 4. измјењен члан 3. Уговора тако да у случају доцње испуњења обавезе према банци дужник плати увећану камату; да је дана 03.12.2014. године закључен Анекс II уговора о дугорочном кредиту број ... од 15.04.2013. године, којим се корисник кредита и хипотекарни дужници обавезују да на име обезбјеђења потраживања по Уговору изврше укњижбу хипотеке пред надлежним органима у корист тужитеља; да је дужник престао испуњавати своје обавезе из уговора о кредиту, те је тужитељ раскинуо уговор о кредиту у складу са чланом 9. Уговора тако што је туженом послао обавјештење о раскиду Уговора о кредиту од 15.04.2015. године; да је тужени, као средство обезбјеђења кредита, тужитељу предао и бјанко мјеницу серијски број РС ..., са мјеничном изјавом од 15.04.2013. године, коју је тужитељ попунио на износ од 502.668,74 КМ, а као датум доспјећа је означио 04.11.2015. године; да је мјеница протестована рјешењем првостепеног суда број 80 0 В 071993 од 22.02.2016. године; да је вјештак финансијске струке Р.И. у налазу сачињеном дана 14.04.2017. године, те у датом изјашњењу, утврдио структуру дуга по предметном кредиту на дан 15.04.2015. године и на дан 17.12.2015. године; да из рјешења Упарве ПЈ Б.Л. ЗК канцеларија број ... од 16.02.2015. године произлази да је, на основу сагласности тужитеља број ... од 03.12.2014. године, дозвољено брисање укњижбе хипотеке, у Ц-листу колона уписа на некретнинама предузећа ДОО Д.Х., уписаним у А-листу, у зк. ул. бр. 2125 к.о. О.В., означеним као к.ч. 4120/29 у нарави пословна зграда у привреди, површине 509 м², земљиште уз привредну зграду површине 441 м², и њива 3. класе површине 4403 м², укупне површине 5380 м², која је укњижена на основу Уговора о заснивању хипотеке ОПУ-... од 16.04.2013. године, обрађеног од стране нотара Д.Ђ. са сједиштем у Б., ради обезбјеђења новчаног потраживања од дужника МКФ Н.Д. Б. из Уговора о дугорочном кредиту број ... од 15.04.2013. године; да из Рјешења Управе ПЈ Б.Л. ЗК канцеларија број ... од 27.09.2017. године и 22.08.2019. године произлази да је, на основу брисовне дозволе тужитеља број ... од 15.09.2017. године, дозвољено брисање заложног права-хипотеке под редним бројем 13 у колони Уписи Ц листа зк. ул. бр.1696 к.о. Д. на непокретностима у А листу означених као к.ч. бр. 2890/64, у нарави двориште стамбено-пословне зграде површине 1894м², и стамбено-пословне зграда површине 144 м², уписаног власника Ђ.Д. ДОО Д., чији је упис враћен на основу рјешења Управе Б.Л. број: ... од 23.03.2018. и Рјешења ПЈ Б. Земљишнокњижна канцеларија број: ... од 17.04.2018. године, а која је укњижена на основу Уговора о заснивању хипотеке ОПУ-... од 16.04.2013. године, обрађеног од стране нотара Д.Ђ. са сједиштем у Б., ради обезбјеђења новчаног потраживања, од дужника МКФ Н.Д. Б., из Уговора о дугорочном кредиту број ... од 15.04.2013. године и то како главног потраживања, у износу од 480.000,00 КМ у корист тужитеља, тако и споредних потраживања; да из наведеног

уговора о заснивању хипотеке слиједи да је, према налазу и мишљењу сталног судског вјештака грађевинске струке Д.Ж. од 20.03.2013.године, вриједност некретнина уписаних у зк.ул. број 2125 к.о. О.В. 518.850,00 КМ, а вриједност некретнина уписаних у з.к.ул. број 1696 износи 421.385,00 КМ (члан 2.4. Уговора о заснивању хипотеке), што значи да је укупна процјењена вриједност наведених некретнина на којима је брисана хипотека 940.235,00 КМ.

На темељу тих чињеница, првостепени суд налази да је уговор о кредиту раскинут дана 17.12.2015. године, када је тужени обавјештен о предметној парници, с обзиром да нема доказа да је тужени примио обавјештење тужитеља од 15.04.2015. године, па да је потраживање тужитеља у цјелости доспјело. Првостепени суд утврђује, да је тужени у обавези да намири спорно потраживање као јемац платац, сагласно одредби члана 1004. став 3. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04- даље: ЗОО), али и као мјенични дужник у смислу одредбе члана 48. став 1. Закона о мјеници ("Службени гласник Републике Српске", бр. 32/2001, даље: ЗМ). Према становишту првостепеног суда, нису испуњени законски услови за прекид поступка до окончања парнице број 59 0 Пс 034134 19 Пс, а за одлуку у предметној парници нису од утицаја докази изведени од стране туженог (рјешења Управе од 16.02.2015. године, 27.09.2017. и 22.08.2019. године). Сагласно наведеном, те како је захтјев тужитеља постављен у складу са подацима из налаза вјештака финансијске, првостепени суд је пресудом захтјев тужитеља у цјелости усвојио.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је прихватио правилним утврђење првостепеног суда да је уговор о кредиту раскинут дана 17.12.2015. године, те да је структура дуга утврђена налазом вјештака економске струке Р.И., уз навођење да тужитељ коначним тужбеним захтјевом не тражи исплату дуга на дан 17.12.2015. године (у укупном износу од 500.053,63 КМ), већ на дана 15.04.2015. године у укупном износу од 431.387,21 КМ. Како тужени не спори да је потписао предметну бјанко мјеницу и мјеничну изјаву, другостепени суд налази да дуг на који се тужени обавезао издавањем бјанко мјенице представља његов властити дуг и да је исти у смислу одредбе члана 18. став 2. ЗМ у обавези да тужитељу исплати утужени износ. Другостепени суд, као и првостепени суд, налази да је тужени, с обзиром да је потписао и уговор о јемству, у обавези да плати наведени износ као јемац платац, сагласно одредби члана 1004. став 3. ЗОО. Другостепени суд, надаље, прихвата правилним закључке првостепеног суда, да није било основа за прекид предметне парнице до окончања поменути друге парнице, као и закључак да за обавезу туженог у овој парници као јемца платца нису од утицаја поменута рјешења Управе (у смислу одредбе члана 1012. став 1. ЗОО) на која се позвао тужени, јер иста нису снабђевена клаузулом коначности и правоснажности. Сагласно наведеном изјављену жалбу је одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Предметни поступак је започет приједлогом за извршење, против извршеника МКФ Н.Д. Б. и др., на темељу мјеница као вјеродостојних исправа. Након што је рјешењем првостепеног суда од 14.12.2015. године одређено извршење, по приговору извршеника З.Ђ., одгођено је извршење и поступак је у односу на њега настављен као по тужби. У наводима тужбе и током поступка, истичући предметни тужбени захтјев, тужитељ се позивао на уговор о јемству који је тужени потписао, као и на мјеницу коју је тужени

потписао, што значи да је тужбени захтјев тужитеља утемељен на оба правна основа, па су неосновани ревизиони наводи да се не ради о мјеничном спору.

Према чињеницама које су утврдили нижестепени судови, тужитељ је, као давалац кредита, са МКФ Н.Д., као корисником кредита закључио Уговор о дугорочном кредиту број ..., број протокола: ... од 15.04.2013. године. Тај уговор је тужени потписао као јемац платац. Како дужник није измиривао обавезе из уговора о кредиту, то је тужитељ у складу са чланом 9. Уговора раскинуо уговор о кредиту, о чему је туженом послао обавјештење о раскиду датирано 15.04.2015. године, па је тиме преостали износ кредита у цјелости доспио. Како нема доказа да је тужени примио наведено обавјештење, то је правилно као датум раскида уговора утврђен 17.12.2015. године (датум пријема приједлога за извршење). Структура и висина дуга је утврђена налазом вјештака економске струке, а тужитељ тужбеним захтјевом тражи мањи износ него што дуг износи на дан 17.12.2015. године.

Стога је правилан закључак нижестепених судова да је тужени у обавези да тужитељу исплати тражени износ, на темељу одредбе члана 1004. став 3. ЗОО. На наведену обавезу, како то правилно закључују и нижестепени судови, нису у смислу одредбе члана 1012. став 1. ЗОО, од утицаја рјешења Управе, којима је на темељу брисовне дозволе тужитеља дошло до брисања заложног права којим је, између осталог, био обезбјеђен предметни кредит, јер наведена рјешења нису снабђевена клаузулом коначности и правоснажности. Како суд одлуку доноси на темељу чињеница које су настале до закључења главне расправе, то ревизиони наводи да су спорна рјешења коначна и да је против истих вођен управни спор који је у међувремену ријешен не могу исходити другачији закључак.

Надаље, у сврху обезбјеђења кредита који је од стране тужитеља (као даваоца кредита) дат МКФ Н.Д.Б. (као кориснику кредита), тужени је издао бјанко мјеницу серијског броја РС ..., на темељу које тужитељ у овој парници потражује утужени износ и по основу мјеничног дуга.

ЗМ не прописује изричите одредбе о бјанко мјеници, па се посредно на њу односи одредба члана 18. став 2. наведеног закона, која предвиђа могућност издавања мјенице која у вријеме издавања није била потпуна. За бјанко мјеницу је битно да ју је потписао трасант, односно издавалац мјенице. Бјанко мјеница није мјеница, јер не садржи битне састојке, тако да бјанко мјеница постаје мјеницом тек кад овлаштено лице испуни мјенични садржај. То значи, да код издавања бјанко мјенице, издавалац, односно трасант мора овластити имаоца бјанко мјенице, да испуни потребан садржај мјенице и тако бјанко мјеницу мијења у мјеницу као папир од вриједности. Ималац бјанко мјенице на основу овлаштења којег је добио од трасанта, односно издаваоца мјенице, испуњава мјеницу у складу са договором о издавању мјенице, у оним дијеловима који нису испуњени.

Овлаштење имаоца бјанко мјенице, да њен ималац испуни потребан садржај мјенице може бити дата у мјеничној изјави или у споразуму о попуњавању бјанко мјенице. Основно је правило да се мјенично овлаштење даје писмено, али оно може бити дато и прећутно (само предавање мјенице повјериоцу када је она уговорена као средство обезбјеђења плаћања), односно усмено. Ако нема посебног споразума о попуњавању бјанко мјенице, постигнутог између издаваоца мјенице и имаоца мјенице, ималац мјенице је дужан мјеницу попунити у складу са условима и роковима из основног посла.

У пракси (с обзиром да нема бланкета званичног издања за властиту мјеницу, као што постоје бланкети трасиране мјенице), бланкети који важе за трасиране мјенице се употребљавају и за мјенице са учинком властите мјенице, тако што је издавалац вукао (трасирао) мјеницу на себе (тзв. конфузија трасанта и трасата). У том ће случају трасант и трасат бити исто лице, али трасант треба такву мјеницу још и акцептирати потписивањем на лијевом крају бланкета, поред назнаке „прихваћамо“. Тек таквим потписивањем мјенице трасант је стварно постао главни мјенични дужник и његов статус је једнак статусу издаваоца властите мјенице.

У конкретном случају, ради се о мјеници са учинком властите мјенице (одредба члана 111. ЗМ), јер је исту тужени потписао као трасант, себе је означио као трасата, те је исту истовремено и акцептирао, а истој су у вријеме издавања недостајали мјенични елементи – датум доспијећа и износ мјеничног дуга, што значи да се радило о бјанко мјеници. Према одредби члана 113. ЗМ на властиту мјеницу се примјењују одредбе о трасираној мјеници, ако нису у супротности са природом мјенице, а према члану 114. став 1. истог закона, издавалац властите мјенице одговара онако како одговара акцептант трасиране мјенице.

Након издавања мјенице полази се од саме мјеничне исправе, па уколико је мјеница формално исправна, ваљане су и све обавезе које из ње произлазе, без обзира на њихов правни основ. У мјеничном праву, по начелу апстрактности, у случају мјеничног спора не испитује се правни основ или разлог обавезивања мјеничног дужника. Мјеничноправни однос је независан од основног посла ради којег је мјеница и издата и којем служи.

Међутим, апстрактност мјеничне обавезе није апсолутна. Стога ће мјенични дужник имати право истицати приговоре из основног посла (нпр. да је дио дуга измирио) само ако се према њему као мјенични повјерилац јавља непосредни учесник у мјеничном ланцу (уколико се не ради о бјанко мјеници). Међутим, уколико је у питању бјанко мјеница, мјенични дужник може ставити приговор да је мјеница попуњена противно споразуму, уколико је бјанко мјеницу попунио ремитент као први ималац (као у конкретном случају).

У конкретном случају, тужени је приликом издавања предметне мјенице потписао и мјенично овлашћење од 15.04.2013. године. Том изјавом тужени је овластио тужитеља да примљену мјеницу „може попунити свим недостајућим мјеничним елементима и уписати износ главног потраживања са каматама и трошковима поступка“, што значи да је тужитеља овластио да у случају активирања мјенично правних механизма за наплату дуга по предметном кредиту може попунити мјеничне елементе који су недостајали у моменту издавања мјенице – износ мјеничног дуга и доспијеће мјенице, а што је у складу са датим овлашћењем тужитељ и учинио.

Чињеница да је мјеница попуњена на износ од 502.668,74 КМ, док је према налазу вјештака на дан 17.12.2015. године (када је уговор о кредиту раскинут), као и на дан 04.11.2015. године (који је означен као датум доспијећа) укупан износ дуга 500.053,63 КМ, је без утицаја код тога да се коначним тужбеним захтјевом тражи исплата мањег укупног износа од 467.889,03 КМ, као што није ни од утицаја то да је као датум доспијећа означен 04.11.2015. године, док нижестепени судови утврђују да је уговор о кредиту раскинут 17.12.2015. године, код тога да није истакнут приговор застаре мјеничног потраживања (нити се у конкретном случају ради о застари у смислу одредбе члана 80. став 1. ЗМ).

Како је, дакле, предметна мјеница формално исправна и попуњена у складу са датим мјеничним овлашћењем, то је у складу са одредбом члана 48. став 1. ЗМ тужени правилно обавезан на плаћање мјеничног дуга.

Из датих разлога, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13), одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић